

Людмила Масол,
канд. пед. наук, провідний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання
Інституту проблем виховання НАПН України

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ ЗМІСТУ УРОКІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»* 6 КЛАС

Тема року: **ЖАНРИ МИСТЕЦТВА**
I семестр

№ тижня	Зміст	
1. Вступ. Ці, жанри, жанри, жанри...		
1.	<p>Жанри в образотворчому мистецтві. Огляд провідних жанрів. СОМ: А. Мокрицький «Портрет дружини»; М. і Б. Мазури «Гетьмани»; І. Рєпін «Улюблений пес»; В. Клименко «Натюрморт із кавуном»; К. Пісарро «Бульвар Монмартр у Парижі»; Фань Куань «Пейзаж», К. Трутовський «Одягають вінок», І. Фірсов «Юний художник». ХТД: Малювання композиції «Спогади про літні канікули» (художні матеріали – за вибором). П: Жанр.</p>	<p>Жанри в музичному мистецтві. Групи музичних жанрів: вокальні та інструментальні; музично-театральні; камерні; хорові, симфонічні. СММ: М. Скорик «Мелодія» (у вокальному та інструментальному виконанні); фрагменти творів В.-А. Моцарта («Реквієм», Соната № 11 для ф-но, Симфонія № 40, «Маленька нічна серенада», увертюри та арії з опер); арія-монолог Сальєрі «Убивча симфонія» з мюзиклу «Моцарт». СОМ: А. Річчі «Урок співів»; Рембрандт «Концерт (Алегорія музики)»; А. Сабатіні «Ансамбль»; М. Ленн «Музиканти»; Невідомий художник «Ангельський хор»; Н. Курів-Максимів «Ангельський хор». ХТД: М. Скорик «Мелодія» (вокаліз). П: Камерна музика, алегорія.</p>
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ: ОБРАЗ ЛЮДИНИ В МИСТЕЦЬКИХ ЖАНРАХ 2-3. Портрет – дзеркало душі		
2	<p>Людина очима художника: одинарний портрет. Походження жанру портрета (Стародавній Єгипет, Греція, Рим, Китай). Види портретів: голова (до плечей), погруддя, поясний, поколінний, на повний зріст. Типи зображень відповідно до пози людини (анфас, профіль, з поворотом голови). Пропорції обличчя (схеми побудови голови людини). СОМ: Невідомий художник «Портрет юнака у золотому вінку» (Фаюм, Єгипет); Д. Гарляндайо «Джованна Торнабуоні»; А. Дюрер «Еразм Роттердамський», Л. Берніні «Погруддя герцога д'Есте», В. Зарецький «Портрет Ольги Кравченко»; А. Коцка «Оленка»;</p>	<p>Камерно-вокальні жанри: на крилах пісні. Жанрові групи народних пісень: обрядові (календарно-обрядові, родинно-обрядові), побутові (ліричні, жартівливо-сатиричні, танцювальні), історичні пісні та думи. Жанр «пісня без слів». Естрадні пісні. Бардівські (авторські) пісні. СММ: Українські народні пісні (за вибором); В. Висоцький «Пісня про друга»; В. Івасюк «Червона рута»; М. Дремлюга «Лірична пісня для ф-но». СОМ: І. Сколоздра «Слухають бандуриста»; середньовічні менестрелі; диск «Гацингове сонце» – приклад гармонії мистецтв: поезії (вірші Ліни Костенко), музики (співає Ольга Богомолець), живопису (художнє оформлення Івана Марчука).</p>

* За підручником: Масол Л. М. Мистецтво (Інтегрований курс) : підручник для 6 кл. загальноосв. навч. закладів. – К. : Світоч, 2014. – 208 с., іл.

	<p>портрети Т. Шевченка: А. І. Лизогуба, Є. В. Кейкуатової, «Дівчина з собакою», «Байгуші».</p> <p>Портрет митця: Т. Шевченко.</p> <p>ХТД: Малювання погрудного портрета на вибір: мушкетера або прекрасної дами, українського козака чи козачки (<i>графічний чи кольорові олівці</i>).</p> <p>П: Канон, портрет, анфас, профіль.</p>	<p>Портрет митця: В. Івасюк.</p> <p>ХТД: Українські народні пісні (за вибором).</p> <p>П: Пісня, акомпанемент, бард, шансон.</p> <p>Мистецький проект «На крилах пісні» (дослідження творчості одного з виконавців народної, авторської або естрадної пісні).</p>
3	<p>Автопортрет. Подвійний портрет.</p> <p>Художні особливості автопортрета і подвійного портрета.</p> <p>СОМ: Автопортрети Леонардо да Вінчі, Ф. Кричевського, Я. Гніздовського, М. Башкирцевої; подвійні портрети О. Новаківського, Ван Дейка, Рембрандта; диптих Л. Кранаха Старшого «Весільне зображення саксонського герцога Генріха Благочестивого».</p> <p>Портрет митця: Рембрандт.</p> <p>ХТД: Малювання подвійного портрета «Вірні друзі», «Я і моя найкраща подруга» (<i>кольорові олівці, фломастери</i>).</p> <p>П: Автопортрет, диптих.</p>	<p>Музичні цикли: Ти і я – такі ми різні.</p> <p>Вокальні та інструментальні цикли. Музичні портрети.</p> <p>СММ: Ф. Шуберт, вокальний цикл «Прекрасна мірошниця» («В дорогу», «Мисливець», «Мельник і струмок»); Р. Шуман «Шопен», «Паганіні», «Кіаріна» з циклу «Карнавал» для ф-но.</p> <p>Портрет митця: Ф. Шуберт.</p> <p>СОМ: Ежен Делакруа, портрети Ф. Шопена, Н. Паганіні; Л. Бакст, ескіз костюма Кіаріни до балету «Карнавал» за циклом Р. Шумана.</p> <p>ХТД: Е. Брилін «Великий і малий».</p> <p>П: Цикл.</p>
4-5. Від камерного портрета до камерної музики		
4	<p>Парадний і камерний портрети.</p> <p>Пропорції фігури людини. «Золотий перетин».</p> <p>СОМ: К. Брюллов «Портрет Ю.П. Самойлової»; Невідомий художник ХІІІ ст. «Парадний портрет Б. Хмельницького»; О. Мурашко «Дівчина з таксою»; Д. Веласкес «Портрет Бальтазара Карлоса верхи на коні»; В. Боровиковський «Портрет М. І. Лопухіної».</p> <p>Портрет митця: В. Боровиковський.</p> <p>ХТД: Сюжетна аплікація з геометричних фігур за мотивами вокального циклу Ф. Шуберта.</p> <p>П: Камерний портрет, парадний портрет.</p>	<p>Камерно-вокальні жанри: чарівні мелодії романсів, серенад.</p> <p>Вокальні твори: ліричні.</p> <p>СММ: М. Глінка «Не щербечи, соловейку»; Я. Степовий «Серенада» або Ф. Шуберт «Серенада»; Ж. Массне «Елегія» або Є. Станкович «Елегія».</p> <p>СОМ: А.Ватто «Серенада».</p> <p>ХТД: Е. Брилін «Великий і малий» (повторення); М.Глінка «Не щербечи, соловейку».</p> <p>Портрет митця: М. Глінка.</p> <p>П: Романс, серенада, баркарола, елегія.</p>
5	<p>Груповий портрет.</p> <p>Гармонія в композиції групового портрета.</p> <p>СОМ: Д. Веласкес «Меніни», А. ван Дейк «Сімейний портрет»; А. Матісс «Сімейний портрет»; Ф.Хальс «Груповий портрет стрільців гільдії Св. Адріана»; горельєф «Пам'ятника 1000-літтю Русі».</p> <p>ХТД: Ліплення портрета (групова робота).</p> <p>Орієнтовні теми: «Гуцули-трембітарі», «Рок-гурт», «Тріо».</p> <p>Портрет митця: Ф. Хальс.</p> <p>П: Гармонія, композиція.</p>	<p>Балад сумних мотиви й рапсодій поривання.</p> <p>Вокальні твори: драматичні, епічні.</p> <p>СММ: В. Івасюк «Балада про мальви» у виконанні автора, С. Ротару; Ф. Ліст «Угорська рапсодія № 6» для ф-но.</p> <p>СОМ: Давньогрецький рапсод (скульптура).</p> <p>ХТД: Вокальна імпровізація (ліричних і драматичних інтонацій).</p> <p>Портрет митця: Ф. Ліст.</p> <p>П: Рапсодія, балада.</p>

6. Гімн людині	
6	<p>На вершинах Олімпу: портрет у скульптурі. Різновиди портретів у станковій і монументальній скульптурі. Антична скульптура. Статика і динаміка у скульптурі. СОМ: «Бюст Сократа»; «Венера Мілоська»; Мирон «Дискобол», «Лаокоон»; «Ніка Самофракійська». ХТД: Ліплення спортсмена – стрімкого ковзаняра або тендітної фігуристи (за вибором). П: Бюст, статуя.</p>
7-8. Герої міфів і легенд	
7	<p>Міфологічний жанр. Міфи – джерело тем і сюжетів у живопису й скульптурі. Види рельєфів: барельєф, горельєф, контр рельєф. СОМ: П. Лоран «Пігмаліон і Галатя»; І. Кавалерідзе «Прометей». ХТД: Створення рельєфу «Подорожі Одиссея» (колективна робота). Портрет митця: І. Кавалерідзе. П: Міфологічний жанр, фриз. Мистецький проект: Створення тематичних колекцій за міфами.</p>
8	<p>Слов'янські божества в міфологічному жанрі. Образи давньослов'янських міфів у живопису і скульптурі. СОМ: М. Реріх «Велес», М. Врубель «Берегиня»; народна картина «Козак Мамай» (різні інтерпретації). ХТД: Малювання сюжетної композиції за мотивами української народної легенди про козака Мамаю (гуаш).</p>
9. Високе мистецтво духовності	
9	<p>Релігійний жанр. Релігійна тематика в монументальному і станковому живопису, скульптурі. Іконопис. СОМ: Мікеланджело «П'єта»; П. Веронезе «Бенкет у будинку Левія»; Джотто «Таємна вечеря»; Л. да Вінчі «Таємна вечеря»; С. Далі «Таємна вечеря»; І. Кондзелевич, ікона «Таємна вечеря». ХТД: Створення листівки «Співучі янголята» (колаж). Портрет митця: Мікеланджело. П: Вітраж, ікона, мозаїка, фреска. Мистецький проект (колективна робота): туристичний буклет «Розписи нашого храму» або «Фрески і мозаїки Софії Київської».</p>

10-11. Людина в дзеркалі історії		
10	<p>Історичний жанр. Історична тематика в живопису, скульптурі, книжковій графіці (мініатюри). СОМ: К. Брюллов «Останній день Помпеї»; О. Роден «Громадяни Кале», картуші. ХТД: Створення картушів на історичну тематику (кольорові олівці або пластилін). Орієнтовні теми: «Герб моєї родини», «Колесо долі». Портрет митця: О. Роден. П: Історичний жанр, картуш.</p>	<p>Вокально-хорові жанри: кантата. Тематика і музичні особливості кантат. СММ: К. Орф, хор «О, Фортуна!» з кантати «Карміна Бурана». ХТД: Імпровізація на ударних і шумових інструментах акомпанементу до хору з кантати «Карміна Бурана». Портрет митця: К. Орф. П: Кантата.</p>
11	<p>Батальний жанр. СОМ: К. Бехзад «Битва Іскандера з Дарієм»; М. Самокиш «Бій Максима Кривоноса з Яремою Вишеневецьким»; М. Реріх «Похід Ігоря»; В. Лопата, ілюстрації до «Слова о полку Ігоревім». ХТД: Малювання воїна на коні – героя батального жанру. Добірка маршової музики до картин батального жанру. Портрет митця: М. Самокиш. П: Батальний жанр.</p>	<p>Батальні сцени в музиці. Огляд опер на історичну тематику. СММ: Дж. Верді, опера «Битва при Леньяно» (увертюра, хор «Віва, Італія!» з 1 дії, хор лицарів); С. Прокоф'єв «Льодове побоїще», ч. 5 з кантати «Олександр Невський». СОМ: М. д'Адзельо «Битва при Леньяно». ХТД: Г. Татарченко «Гей, ви, козаченьки!». Створення мелодій до віршів про Батьківщину. Портрет митця: Дж. Верді. Мистецький проект: «Героїчні пісні мого народу».</p>
12-13. Чарівні мистецтві життя		
12	<p>Побутовий жанр. Тематика творів побутового жанру. СОМ: Побутові сцени з життя давніх єгиптян; К. Ларсон «Святий вечір»; Я. Вермеєр «Молочниця», «Майстерня художника (Алегорія живопису)». ХТД: Силуетна композиція «Запрошення до кави». Портрет митця: Я. Вермеєр. П: Побутовий жанр. Мистецький проект. Тематична колекція творів живопису, присвячених музикуванню.</p>	<p>Побутове музикування. Різновиди побутового музикування. СММ: Й. С. Бах «Кавова кантата» (фрагменти за вибором). СОМ: Чен Йонгл «Мелодія для багатого врожаю»; Л. Коста «Концерт»; Аббат Ніколо «Концерт»; П. Ренуар «Жінка з гітарою». ХТД: Г. Татарченко «Гей, ви, козаченьки!» (повторення). Портрет митця: Й. С. Бах.</p>
13	<p>Свято щоденного життя. Багатофігурні композиції в картинах побутового жанру, зокрема циркової тематики. Силует. СОМ: Г. Курбе «Віяльниці»; М. Ладоненко «Три покоління»; Ф. Красицький «Гість із Запоріжжя»; О. Ренуар «Бал у Мулен де ла Галетт»; Е. Дега «Ілер Жермен»; П. Пікассо «Цирк». ХТД: Аплікація «На арені цирку».</p>	<p>Хай живе оперета! Особливості жанру оперети. СММ: І. Кальман, оперета «Принцеса цирку» (увертюра, арія Містера Ікс); фрагменти з популярних оперет (за вибором). ХТД: М. Ровенко «Чарівна фея». П: Оперета.</p>
14	<p>ПАНОРАМА МИСТЕЦТВ (узагальнення): Перевіряємо свої досягнення</p>	

<i>II семестр</i>	
РОЗДІЛ ДРУГИЙ: ОБРАЗИ ПРИРОДИ В МИСТЕЦЬКИХ ЖАНРАХ	
15–18. Світ тварин у мистецтві	
<p>15 Анімалістичний жанр. Особливості зображення тварин у мистецтві. Символіка птаха в українському декоративному мистецтві. СОМ: Ф. Марк «Синій кінь»; В. Вазареллі «Зебри»; В. Матвієнко «Іжачок»; О. Дорошенко «Щеня в черевіку»; М. Приймаченко «Мавпа», «Казкова птиця-пава». ХТД: Малювання ескізу декоративної композиції «Дивовижний птах» (<i>гуаш</i>). Портрет митця: М. Приймаченко. П: Анімалістичний жанр, стилізація.</p>	<p>Програмна і непрограмна музика: п'єси-мініатюри. Різновиди програм в інструментальній музиці (назва твору, сюжет, літературна програма). Образи птахів у музиці. СММ: Л.-К. Дакен «Зозуля»; В. Барвінський «Прелюдія», «Скерцо»; О. Респігі «Прелюдія», «Токата» («Зозуля»). СОМ: Т. Пата «Зозуля на калині»; І. Марчук «Кольорові прелюдії». ХТД: І. Островерхий «Сойка». Гра «Озвуч мотивом картину анімаліста». Портрет митця: В. Барвінський. П: Прелюдія, токата, скерцо.</p>
<p>16 Тварини в мистецтві скульптурі. Поєднання наукового і художнього поглядів на тварин. СОМ: Тварини в опішнянській і косовській кераміці, у круглій скульптурі та рельєфі. ХТД: Малювання ескізу фриза для рельєфної композиції із зображенням екзотичної тваринки – «Кенгуру» (кольорові олівці) для оформлення зоопарку, природничого музею тощо. Мистецький проект: «Образи тварин у садово-парковому мистецтві» або «Тварини у дрібній пластиці».</p>	<p>Камерно-інструментальні жанри: сюїта. Контраст у побудові музичної форми сюїти. Різновиди сюїт (танцювальні, програмні тощо). СММ: Ш.-К. Сен-Санс, сюїта «Карнавал тварин» (п'єси за вибором). ХТД: І. Островерхий «Сойка» (повторення). Імпровізація мелодій до віршів про тварин і сценічних етюдів для створення музично-театрального карнавалу тварин («Кенгуру», «Зайчик», «Котик», «Ведмедик», «Сойка» тощо). Портрет митця: Ш.-К. Сен-Санс. П: Сюїта.</p>
<p>17 Анімалістичний жанр у графіці. Засоби художньої виразності графіки в анімалістичних образах тварин. Тварини в ілюстраціях до казок і байок. СОМ: А. Дюрер «Носоріг», «Заєць»; Ци Бай-ші «Креветки»; В. Ватагін «Тигр»; Я. Макартур «Метелик»; Я. Гніздовський «Іжак», «Корова», «Кішка». ХТД: Малювання улюбленої домашньої тваринки «Мій вірний друг» (графічні матеріали за вибором). Портрет митця: Я. Гніздовський. П: Ілюстрація. Мистецький проект: «Образи тварин у книжковій графіці».</p>	<p>Камерно-інструментальні жанри: соната. Образи тварин в камерно-інструментальних жанрах. Будова і драматургія сонатного циклу. СММ: Д. Бортнянський «Соната для ф-но до мажор» (ч.1, 2, 3). СОМ: М. Чюрльоніс «Соната Сонця»: «Алегро», «Анданте», «Скерцо», «Фінал». ХТД: Ф. Фінкльштейн «Зайці та ведмеді». Портрет митця: М. Чюрльоніс. П: Соната. Мистецький проект: «Сонати М. Чюрльоніса».</p>
<p>18 Анімалістичний жанр у живопису. Особливості зображення тварин у живопису, анімації. СОМ: М. де Гондекутер «Птахи»; К. Костанді «Гуси»; В. Франчук «Небесні гони»; В. Ватагін «Крокодилова зубочистка», «Дитинство бегемота»; М. Мишуков, триптих «Олені». ХТД: Малювання оленя (кольорові олівці або інші художні матеріали). Портрет митця: В. Ватагін. П: Триптих.</p>	<p>Камерно-інструментальні жанри: варіації, рондо. Побудова музичних форм рондо і варіацій. СММ: В.-А. Моцарт «Соната ля мажор № 11 для ф-но» (ч. 1 – варіації, ч. 3 – рондо). СОМ: П. Фролов «Турецький марш стукотить дахами». ХТД: Імпровізація мелодій і створення вокального рондо «Зима» (варіант 1 – до картин, варіант 2 – до віршів). П: Варіації, рондо, рефрен, стилізація.</p>

19–24. Пасторальні настрої

19	<p>Пейзаж: гімн природі. Особливості пейзажу в графіці. Графічні техніки та матеріали: пастель, сангіна тощо. СОМ: К. Моне «Поле маків»; В. Іванів «Хати», «Перехрестя мого дитинства»; Г. Нарбут, Сторінка літери «З» («Українська абетка»); М. Демцю «Літній вечір»; Цю Ін «Гори та води»; К. Хокусай «Червона Фудзі»; К. Богаєвський «Пейзаж. Гори» (сангіна); Ф. Семан «Пейзаж» (пастель). ХТД: Малювання краєвиду «Лісовий струмок» різними графічними матеріалами. П: Пейзаж, сангіна, пастель. Мистецький проект: Виставка пейзажів «Мій рідний край».</p>	<p>Ноктюрн. СММ: Е. Гріг «Ноктюрн»; Ф. Шопен «Ноктюрн для ф-но» (за вибором); П. Чайковський «Ноктюрн для віолончелі і ф-но»; К. Дебюссі «Ноктюрни для симфонічного оркестру» (ч. I «Хмари»). СОМ: Дж. Уітлер «Ноктюрн у синьому і золотому. Міст у Баттерсі». ХТД: Н. Май «Казкові сни». Портрет митця: Е. Гріг. П: Ноктюрн.</p>
20	<p>Види пейзажу. Порівняння пейзажів: сільський, міський, архітектурний, ведута, парковий (ландшафтний), морський, індустріальний, фантастичний. СОМ: А. Кашшай «У Карпатах»; М. Стратілат «Місто»; Каналетто «Вид на Темзу і Лондон із Річмонд-хауз»; П. Паніні «Колізей і Триумфальна арка»; Й. Бокшай «Ботанічний сад»; О. Шовкуненко «Одеський порт»; Ж. Уолл «Сезони життя»; М. Тимченко «Гусенята». ХТД: Варіант 1 – малювання декоративного пейзажу, варіант 2 – малювання дерев у реалістичній і декоративній манері («Могутній дуб», «Струнка тополя» тощо). Портрет митця: О. Шовкуненко. П: Пейзаж, ведута.</p>	<p>Симфонічна музика. Особливості інтонаційно-образного змісту музики в жанрі симфонії. Побудова симфонічного циклу. Контраст частин і тем. Симфонічний розвиток. СММ: Й. Гайдн, симфонія «Дитяча». СОМ: Г. Буланже «Оркестр». ХТД: Н. Май «Казкові сни» (повторення). Портрет митця: Й. Гайдн. П: Симфонія. Мистецький проект: «Гайдн – батько симфонії». Віртуальна екскурсія: Львівська філармонія.</p>
21	<p>Пейзаж у живопису: композиція. Плановість. Правила лінійної і повітряної перспективи. СОМ: М. Глущенко «Київ восени»; А. Петрицький «Пейзаж. Сухумі»; М. Дворняк «Міський краєвид. Вулиця з хмарочосами»; І. Левітан «Сокольники восени»; М. Демцю «Вітрильники». ХТД: Створення живописної композиції за рядками з вірша «Сон» Т. Шевченка – «Іду я тихою ходю...» (акварель). П: Перспектива, горизонт.</p>	<p>Пастораль у музиці. Пасторальні образи в камерно-інструментальній і симфонічній музиці різних жанрів. СММ: А. Жоліве «Різдвяні пасторалі для флейти, фагота й арфи», Л. ван Бетховен, Симфонія № 6 «Пасторальна» (фрагменти за вибором). СОМ: П.-А. Кіяр «Пастораль». ХТД: «Пісня про земну красу». Портрет митця: Л. ван Бетховен. П: Пастораль.</p>
22	<p>Пори року: колорит і настрій. Роль колориту в живописних пейзажах. СОМ: О. Кульчицька «Пори року»; О. Сластьон «Літній пейзаж»; А. Кашшай «Осінь у Карпатах»; К. Моне «Сорока»; М. Глущенко «Весна іде»; Т. Яблонська «Зимовий день у Седневі»; С. Шишко «У парку»; В. ван Гог «Зоряна ніч». ХТД: Малювання пейзажу настрою на тему «Пори року». Портрет митця: М. Глущенко. П: Колорит. Мистецький проект: Створення настінного календаря з репродукцій українських художників-пейзажистів.</p>	<p>Пори року: концерт. Інтерпретації теми пір року в музиці різних вокальних та інструментальних жанрів (концерти, кантати, ораторії, фортепіанні цикли). Особливості жанру і форми інструментального концерту. СММ: А. Вівальді, цикл скрипкових концертів «Пори року» («Весна», «Літо» тощо). СОМ: О. Шціголів «Вівальді. Пори року (Весна. Літо)». ХТД: В. Філіпенко «Веснянка». Конкурс на краще виконання веснянок. Портрет митця: А. Вівальді. П: Концерт. Мистецький проект: Тема «Пори року» в різних видах мистецтва.</p>

23	<p>Неспокій хвиль морських: марина. Графічні і живописні матеріали, техніки, прийоми зображення хвиль, води. СОМ: К. Айвазовський «Дев'ятий вал»; П. Брейгель Старший «Морський бій у гавані Неаполя». ХТД: Малювання марини (акварель). Портрет митця: К. Айвазовський. П: Марина. Віртуальна екскурсія: Національна картинна галерея ім. К. Айвазовського у Феодосії.</p>	<p>Симфонічні картини й ескізи. Музичні особливості жанру симфонічної картини: програмність, тематика, розвиток музики. СММ: К. Дебюссі, симфонічні ескізи (сюїта) «Море»: «Від світанку до опівдня на морі», «Гра хвиль», «Розмова вітру з морем». СОМ: К. Моне «Ранок біля моря»; К. Коровін «На березі Чорного моря». ХТД: В. Філіпенко «Веснянка» (повторення). Імпровізації інструментальних ескізів «Гра хвиль». Портрет митця: К. Дебюссі. П: Симфонічна картина, ескіз.</p>
24	<p>Фантастичний пейзаж. Художні особливості фантастичних пейзажів. СОМ: Фантастичні пейзажі А. Мак-Кі, Дж. Ол Хогью, В. Черноволєнка, М. Беме. Абстрактні композиції: Р. Делоне «Червона вежа»; композиції В. Кандинського. ХТД: Малювання абстрактної композиції «Прометей» під музику симфонічної поеми «Прометей» О. Скрейбіна. Портрет митця: В. Кандинський. П: Абстрактне мистецтво. Мистецький проект: В.Кандинський – основоположник абстрактного мистецтва».</p>	<p>Фантазії безмежної польоти: симфонічна поема. Трактовка жанру симфонічної поеми у творчості різних композиторів. Кольоровий слух. СММ: О. Скрейбін, симфонічна поема «Прометей» («Поема вогню»); СОМ: Картини М. Чюрльоніса (за вибором). ХТД: В. Шаповаленко «Пісня про мрію». Портрет митця: О. Скрейбін. П: Симфонічна поема. Мистецький проект: «Діалог музики і живопису».</p>
25–27. У пошуках гармонії		
25	<p>Тихе життя звичайних речей у натюрморті. Постановка предметів у графічному натюрморті (плановість, композиційний центр), види штрихів. СОМ: М. Глушук «Багатство струн»; К. Білокур «Натюрморт з колосками і глечиком»; В. ван Гог «Черевики»; П. Клас «Натюрморт»; графічні натюрморти А. Матісса, Ле Корбузьє, Г. Кузьменко та ін. ХТД: Малювання графічного натюрморту з кількох предметів, передача характеру лінії (графітний олівець або ін.). П: Натюрморт, штрих.</p>	<p>Музика і театр: увертюра, інтродукція. Різновиди музичного вступу до театральних вистав. Програмна увертюра як самостійний жанр. СММ: Ф. Мендельсон, увертюра «Сон літньої ночі» »; П. Ніщинський «Вечорниці» (інтродукція) – вставна сцена до II дії драми «Назар Стодоля» Т. Шевченка. ХТД: В. Верховинець «Розцвівся пишно». Замальовки квіткового натюрморту за мотивами пісні. П: Увертюра, інтродукція. Портрет митця: В. Верховинець.</p>
26	<p>Краса щоденного життя в живопису. Тематика і різновиди натюрмортів. Роль колориту, контрасту і нюансу в живописному натюрморті, вплив оточення на предмет зображення. СОМ: В. Гарнет «Натюрморт зі скрипкою»; Ж.-Б. Шарден «Натюрморт з атрибутами мистецтва»; М. Сар'ян «Дарунки осені»; П. Кончаловський «Бузок на підвіконні»; А. Ерделі «Натюрморти». ХТД: Малювання натюрморту «Глечик на підвіконні» або «Чайник на столі» (акварель). Портрет митця: А. Ерделі. П: Світлотінь.</p>	<p>Музика і театр: опера-балет. Різновиди опер: романтична, комічна, опера-казка, опера-балет тощо. Види сольних оперних номерів (арія, аріозо, аріста, каватина тощо) та вокальних ансамблів (дует, тріо, квартет тощо). СММ: М. Равель, опера-балет «Дитя і чари» (фрагменти). ХТД: Гра «Озвуч картину»: створення мелодій-характеристик персонажів музичних натюрмортів П. Пікассо «Мандоліна і гітара» та ін. Портрет митця: М. Равель. П: Речитатив.</p>

27	<p>Квіти для мами: Декоративний натюрморт. Прийоми стилізації у декоративному натюрморті. СОМ: М. Приймаченко «Зірки»; В. Семеренко «Натюрморт зі скрипкою»; А. Матісс «Натюрморт із магнолією»; Р. Фальк «Натюрморт»; Ю. Наката «Квіти»; К. Каннінг «Мак». ХТД: Створення декоративного натюрморту «Букет для мами» (аплікація, витинанка). П: Локальний колір.</p>	<p>Музика і театр: балет. Різновиди балетів: ліричний, драматичний, балет-казка тощо. СММ: І. Стравінський, балет «Весна священна» (фрагменти за вибором). СОМ: М. Реріх Декорація та ескізи костюмів до балету «Весна священна». ХТД: О. Антопяк «Мамини руки». Портрет митця: І. Стравінський. П: Балет. Мистецький проект: «І. Стравінський і Україна».</p>
28. Жанри об'єднуються		
28	<p>Зустріч жанрів в одній картині. Поєднання ознак різних жанрів у картинах. СОМ: Ф. Снейдерс «Рибна лавка»; Д. Бурлюк «Квіти й мушлі на тлі гірського пейзажу»; А. Матісс «Червона кімната»; Т. Яблонська «На вікні» (картина-етюд); К. Моне «Жінка з парасолькою» (картина та етюди). ХТД: Малювання сюжетної композиції «Приємна прогулянка в парку» з поєднанням ознак різних жанрів, зокрема побутового, пейзажного, анімалістичного (художні матеріали і техніка за вибором). Гра «Озвуч картину». Портрет митця: К. Моне. П: Етюд.</p>	<p>Зустріч жанрів у музичному творі: етюд-картина. Поєднання ознак різних жанрів у музичному творі: поема-легенда, вальс-скерцо, етюд-картина тощо. СММ: Н. Паганіні – Ф. Ліст, етюди (за вибором); С. Рахманінов, етюд-картина «Червона Шапочка і Сірий Вовк» у фортепіанному і оркестровому виконанні. СОМ: Урок музики. ХТД: Є. Карпенко «Навчайте мене музики». Портрет митця: С. Рахманінов. П: Етюд-картина, тональність.</p>
29. «Україна - дивосвіт»		
29	<p>Картини-загадки та картини-ілюзії. Художні техніки: батик, квілінг. СОМ: О. Окампі «Родина генерала»; О. Шульпяк «Автопортрет під липами»; Дж. Арчимбольдо «Зима. Батик»; Юко Наката «Дівчина з квітами»; М. Тарасова «Моя квітуча Україна». ХТД: Створення карти «Моя квітуча Україна» у вигляді декоративного паперового килима (колективна робота). Портрет митця: Дж. Арчимбольдо. П: Батик, квілінг.</p>	<p>Музичні фантазії. Особливості жанру фантазії в інструментальній музиці, зокрема в поєднанні з іншими жанрами (вальс-фантазія, увертюра-фантазія тощо). СММ: С. Людкевич, симфонічна фантазія-увертюра «Веснянки». ХТД: О. Суботіна «Україна – дивосвіт». Портрет митця: С. Людкевич. П: Фантазія. Мистецький проект: «Літні фантазії» (завдання на канікули: збирати й запам'ятовувати пісні, щоб після канікул провести пісенний конкурс).</p>
30	Панорама мистецтв (узагальнення): Перевіряємо свої досягнення	
31	Презентації мистецьких проектів (індивідуальних, групових, колективних)	
Резервний час (8 год)		

Скорочення: **СММ** – сприймання музичного мистецтва,
СОМ – сприймання образотворчого мистецтва;
ХТД – художньо-творча діяльність;
П – поняття (словник).